

HET VOLKS BELANG

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 2 • Februari 2024
Jaargang 145 • maandblad

In dit nummer

EDITORIAAL

De stem van jongeren / 2

ANALYSE

Boterbergen en melkzeëën / 3

INTERVIEW

Christian Leysen / 4

LVV LOKAAL

Tim Herzeel / 6

BOEK VAN DE MAAND

De digitale Encyclopedie van
de Vlaamse Beweging / 8

BUITENLAND

Noord-Ierland en de Brexit / 10

LVV-SAVE THE DATES

Alicja Gescinska op de Poma-
Lezing en de LVSV-reünie / 12

Minder wetten

Veel te veel regeltjes en wetten. Het is een veelgehoorde klacht van de burger. Maar hoe die reglementitis te stoppen? Volksvertegenwoordiger Christian Leysen (Open Vld) doet in een interview met Het Volksbelang een voorstel en pleit voor de invoering van een zogenaamde 'sunset clause' bij wetgeving. Een clause waarin is vastgelegd dat een wet na een bepaalde tijd vervalst, als de wet niet expliciet na een evaluatie wordt hernieuwd.

[Lees het interview op blz. 4. »](#)

LVV lokaal

met Tim Herzeel

(schepen in Affligem)

Ook al hebben de liberalen het nationaal niet makkelijk, lokaal zijn ze strijdvaardiger dan ooit. Zo ook Tim Herzeel, 44 jaar, notaris in Aalst, schepen van ondermeer lokale economie, burgerparticipatie en openbare werken in Affligem.

[Lees meer op blz. 6. »](#)

“
***Politici hebben best aandacht
voor wat er in het hoofd van
jongeren omgaat.***”

voorwoord door Bert Cornelis

De stem van jongeren

De Pisa-cijfers voor Vlaanderen tonen al geruime tijd een dalende kwaliteit van het onderwijs. Zowel politici als onderwijsspecialisten zijn het eens dat een snelle omslag heel moeilijk te realiseren is.

Er wordt anders veel geld aan het Vlaams onderwijs besteed, en met de kleinste windstoot wordt er almaar meer geld gevraagd. Maar de vraag is dan of dit vele geld wel goed wordt besteed. Structureel zit je met de verschillende koepels wat toch tot meer uitgaven moet leiden. Die koepelstructuur is natuurlijk historisch te verklaren, maar misschien kan er gerationaliseerd worden door scholenkoepels te laten samenwerken en de taken te verdelen? Waarom moeten er in één dorp vrije en gemeenschapsscholen naast elkaar bestaan? Kunnen we bijvoorbeeld niet naar één 'neutrale' koepel gaan, waar het nog wel mogelijk blijft om verschillende vormen van onderwijs te laten bestaan? En moeten we niet meer vrijheid aan leraars en scholen geven om dan hun methodes in de scholen zelf uit te bouwen? In plaats van een stroom aan reglementen op te zetten die dan uitmond in nietszeggende eindtermen die je toch niet kan toepassen? Misschien moeten we dus terug naar een meer klassieke aanpak? Laat de leraar zijn werk doen en belast hem of haar niet al te veel met administratieve taakjes. Meer respect en de klemtoon leggen op de kerntaak: onderwijzen!

Gezag en respect

De kwaliteitsachteruitgang heeft ook

te maken met sommige evoluties in de samenleving. Ik hoor leraars klagen over te veel inmenging van ouders in wat er in de klas gebeurt. Leraars bibberen tijdens oudercontacten. Het 'gezag en respect' voor een leerkracht is niet meer wat het decennialang was. Leraars krijgen ook te veel taken die eerder bij de ouders horen. Onlangs zei me een leerkracht dat ze de schuld van een ouder kreeg omdat het kind in kwestie 's morgens die bepaalde jas niet wou aantrekken, en dat zij maar eens met kindlief moest gaan praten? Te gek voor woorden.

En dan heb ik het nog niet over de kennis van de taal en de schrijfvaardigheid. Zonder fouten schrijven, is niet meer van deze tijd. Krom taalgebruik dat geduld wordt in tekstberichtjes en whatsapp-communicatie duikt ook op in het taalonderwijs op school. Zelfs van teksten van academisch hooggeschoolde jongeren gaan mijn haren rechtop staan. Jammer, want een taal is de sleutel tot kennis en individuele ontwikkeling.

Instagram, TikTok, facebook en andere sociale media hebben de sociale contacten tussen mensen danig veranderd. Alles gaat en moet sneller, de omgang is verhard en het rustig en diepgaand opnemen van kennis verdwijnt. Ook dit is een evolutie waar het onderwijs negatief wordt door beïnvloed. Is er nog tijd voor jongeren om rustig een boek te lezen? Of 's avonds te luisteren naar hun ouders of grootouders die hun verhalen van vroeger vertellen? Tradities gaan zo verloren. Kinderen kennen hun herkomst niet meer.

Wie het over meer geschiedenislessen heeft, wordt als een 'stoffige knar' weggezet. Historische kennis is van geen belang meer.

First voters

En dan kom je tot situaties dat jongeren wel wat zien in extremistische partijen. In juni gaan ruim 600.000 jongeren voor het eerst hun stem uitbrengen. Wat denken die 'first voters' van onze politici en welke partijvoorkeur hebben zij? Uit reeds bekende studies blijkt dat met 23,6% het Vlaams Belang bij jongeren een grote voorkeur geniet. Via massale investeringen in sociale media probeert deze partij voortdurend jonge stemmers te lokken. Maar er is meer aan de hand. Sommige jongeren zijn niet langer vies van antisemitisme, van racisme en xenofobie. Dat heeft voor een groot stuk te maken met een gebrek aan informatie en het feit dat eenvoudige populistische boodschappen er bij jongeren wellicht gemakkelijker ingaan. Wat vaak afgedaan wordt als lachwekkende memes, kan in het stemhokje wel eens tot een keuze voor de makers van die memes leiden.

Daarom is geschiedenisonderwijs, om jongeren bijvoorbeeld uit te leggen vanwaar extremisme komt en tot wat het kan leiden, zo belangrijk. Politici hebben best aandacht voor wat er in het hoofd van jongeren omgaat: vind ik nog werk?; zal ik nog aan een betaalbare woning geraken?; hoe lang moet ik nog werken en zal ik nog een pensioen krijgen (jawel!); waar gaat het naartoe met het klimaat?

Recent vonden er ongeveer in alle landen stevige betogingen plaats waarbij de boerensector zijn ongenoegen nogal fors liet zien. Vanwaar komt die woede toch?

door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Van boterbergen en melkzeeën

Als we volledig willen zijn, moeten we even terug tot het midden van vorige eeuw. Na WO II en de heropbouw van de economie die daarop volgde, bleek een aantal sectoren toch niet in zo'n goede doen. Vooreerst waren er de klassieke sectoren steenkool- en staalnijverheid. Omdat men besepte dat beide sectoren (om allerlei redenen) hun toekomst achter zich hadden en elk land afzonderlijk deze problemen niet zou kunnen aanpakken, werd er beslist de EGKS op te zetten (de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal). Doel was beide sectoren, steenkool en staal, op een zo harmonieus mogelijke manier te saneren en voor te bereiden op een andere toekomst. In heel wat landen (ook bij ons) werden heel wat verouderde en geografisch niet meer goed gelegen bedrijven gesloten, met alle sociale gevolgen vandien. Maar door de begeleidende maatregelen vanuit de EGKS is heel deze conversie en aanpassing al bij al vrij goed verlopen, wetende dat alleen moderne bedrijven met hoogtechnologische producten en productiemethodes konden overleven.

Boterbergen

Binnen de toenmalige EEG (de Europese Economische Gemeenschap), de voorloper van de huidige EU, werd geprobeerd iets analoogs op poten te zetten voor de landbouwsector (die het op dat moment al heel moeilijk had om op te tornen

tegen de overzeese concurrentie, die in geografische en klimatologische veel gunstiger omstandigheden kon werken dan hier in Europa). Om de boeren te steunen had men er niet beter op gevonden massaal (met overheidsgeld vanuit de EEG) landbouwproducten op te kopen. Resultaat was dat wij hier te maken kregen met echte 'boterbergen' en 'melkzeeën'. Deze overschotten werden dan (nadien) verkocht op de wereldmarkt tegen dumpingprijzen, waardoor vooral de landbouwsector in de economisch minder ontwikkelde landen, totaal werd ontregeld. Dus onder druk van enorm machtige lobbyorganisaties werd op een kunstmatige manier een economische sector in leven gehouden, met als drogredenen het veilig stellen van de voedselbevoorrading, het zorgen voor veilig en gezond voedsel.

Ondanks de miljarden overheidssteun die naar deze sector zijn gevloeid, zowel vanuit de EEG als later vanuit de EU, slurpt het landbouwbeleid een derde tot de helft van de totale begroting op, is van jaar tot jaar de (rechtstreekse) tewerkstelling in die sector blijven dalen en werden de kleine bedrijven hoe dan ook uit de markt geduwd. Nooit heeft iemand (buiten de EEG-Commissaris voor landbouw destijds, de Nederlander Sizzo Mansholt) eerlijk durven zeggen: "Sorry jongens, maar de kleine, ambachtelijke

bedrijven hebben geen schijn van kans." In een open en geglobaliseerde economie hebben alleen grote (productieve) bedrijven overlevingskansen.

Sterke boerenlobby

Daar waar in diezelfde periode minstens evenveel kleine kruideniers en horeca-uitbaters hun deuren moesten sluiten (omdat ze blijkbaar niet over een even sterke lobbyorganisatie als de boeren beschikten?) heeft men veel te lang de (kleine) boeren de illusie aangepreut dat ze wel zouden overleven (o.m. door jaarlijks massaal met subsidies rond te strooien). Als die landbouwers, zeker in Vlaanderen, ook nog eens moeten opboksen tegen de (al even terechte) behoeftes aan grond en ruimte voor huisvesting, industrie, groenvoorziening en ontspanning, dan wordt deze cocktail wel heel explosief. Het stikstofdecreet was dan niet meer dan de finale druppel die de emmer deed overlopen.

Net zoals met ons openbaar vervoer moet men vaststellen dat een probleem "aanpakken", zonder visie op langere termijn, het probleem alleen maar erger maakt. In deze situatie zijn we nu ook aanbeland in onze landbouwsector, met alle miserie vandien.

Christian Leysen en zijn kruistocht voor deregulering

“Politici maken veel te graag wetten”

door Maarten De Bousser
& Pieter-Jan Van de Weghe

Bij de installatie van het federale parlement aan het begin van de volgende legislatuur zal alvast één Open Vld'er er zeker niet meer bijzijn. Christian Leysen, liberaal ondernemer, zetelde één legislatuur in het federale parlement, en schreef er een boek over. Hij gaat vooral in tegen te veel wetten en regels en pleit voor de invoering van een zogenaamde 'sunset clause' bij wetgeving. Een clause waarin is vastgelegd dat een wet na een bepaalde tijd vervalt, als ze niet expliciet na evaluatie hernieuwd wordt.

Kritisch, met een open blik en zonder natrappen. Zo kunnen we het boek 'Burgerdienst in de Wetstraat' analyseren. Leysen sprak met alle partijen, van Kurt Ravyts (VB) tot Peter Mertens (PVDA), en alle partijen daartussen. Hij krijgt daar ook complimenten toegeworpen over zijn maatschappelijk engagement. Zo looft Peter Mertens de rol die Leysen speelde in de discussie rond de Oosterweelverbinding, waar Leysen samen met verschillende actiegroepen een belangrijke bijdrage leverde die aan de basis lag van 'Het Toekomstverbond'.

Het voorbeeld van de Oosterweelverbinding typeert het politieke engagement van Christian Leysen. Het is geen apparatsjik of blinde volger van de Melssensstraat (de partijzetel van Open Vld in Brussel), maar een loyaal en onthechte liberaal die zich niet liet kisten door de participatie.

Het Volksbelang: laten we starten met een vraag wat u het meest gemist hebt deze legislatuur?

Christian Leysen: “We hebben nood aan een echte grondige fiscale hervorming, die gepaard gaat met een verlaging van de uitgaven van de overheid. De situatie is financieel erg nijpend en we zullen keuzes moeten maken. Velen denken dat de staat zaligmakend is en alle problemen van de burger moet oplossen en de rekening door anderen zal betaald worden. Reality check! Dat is niet zo. Solidariteit moet hand in hand gaan met verantwoordelijkheid. Een kerntakendebat dringt zich echt op. Liberalen moeten daar absoluut het voortouw in nemen. Daarenboven is, of we dat nu willen of niet, de bijzondere financieringswet aan herziening toe. De wet zuigt de federale kas systematisch leeg, terwijl ze de deelstaten slapend rijk maakt. Deelstaten hoeven zich ook nooit te verantwoorden voor hun begrotingen. Zo zal het Waalse structurele deficit nooit opgelost raken en geeft Vlaanderen systematisch teveel uit.

Minister Van Peteghem kwam toch met een plan rond een fiscale hervorming?

“Ik heb zelf gepleit om niet verder te gaan met het 'ontwerp Van Peteghem' en onze fractie is gevolgd. Op het einde van een legislatuur kan je enkel morrelen in de marge. Een grondige fiscale hervorming moet je in het eerste jaar van de legislatuur uitrollen. Dat moet degelijk onderhandeld worden tijdens het vormen van de regering. We moeten dat financieren door het beperken van overheidsuitgaven en het afschaffen van heel wat gunstregimes. Dat lukt niet op het einde van een legislatuur.”

Uw fiscale analyse verschilt niet echt veel van de N-VA. Waar maken liberalen volgens u dan het verschil?

“N-VA blijft de partij waarvan het eerste artikel uit de statuten een onafhankelijk Vlaanderen stipuleert. Ze beseffen dat Vlaanderen een economisch liberale onderstroom kent en veel Vlamingen aanspreekt. Dus gebruiken ze die economische liberale onderstroom om hun strategische plannen te voeden. De slogan “Federaal lukt niks en Vlaams lukt alles” klopt trouwens niet. Vlaanderen is ook heel sterk verstaatst. Te veel regelneverij. Vlaanderen heeft het ook moeilijk om grote dossiers tot een goed einde te brengen. Liberalen staan neutraal tegenover welk beleidsniveau wat beslist. Wij kiezen voor het beleidsniveau dat het best de problemen van de burger kan aanpakken. Vaak zal dat het Vlaamse niveau zijn, soms het Federale of Europese. Op dat vlak moeten we het verschil maken!”

“

Als er morgen iemand van de trap valt, krijgen we overmorgen twee wetsvoorstellen over hoe een trapleuning er in Vlaanderen moet uitzien. ”

In een vorig interview van LVV hekelde burgemeester van Blankenberge Björn Prasse ook die regelneverij. In de discussie rond het vuurwerk op nieuwjaar beweert hij dat de druk om te moeien ongelofelijk groot is.

“De staat is inderdaad te betuttelend. Wat ik voornamelijk geleerd heb in het parlement:

politici maken veel te graag wetten. Als er morgen iemand van de trap valt, krijgen we overmorgen twee wetsvoorstellen over hoe een trapleuning er in Vlaanderen moet uitzien. Het is bijvoorbeeld de ultieme ambitie van veel parlementsleden om een 'eigen' wet goedgekeurd te krijgen, zoals bijvoorbeeld de wet 'Cooreman-De Clercq' of 'de wet Major'. Open Vld zou meer moeten uitpakken met een sterk programma van deregulering. Ik pleit voor een zogenaamde 'sunset clause' bij wetgeving. Een clausule waarin is vastgelegd dat een wet na een bepaalde tijd vervalt, als ze niet expliciet na evaluatie hernieuwd wordt."

U schrijft in uw boek dat u als voorzitter van de commissie energie en klimaat de voorstellen rond de 'wet op de kernuitstap' met veel kunst en vliegwerk moest uitstellen om de goodwill van de groenen niet te ondergraven. Is het beleidsthema energie exemplarisch voor de Belgische politiek?

"Tijdens de regeringsonderhandelingen voor de Vivaldi-regering in 2020 wisten velen dat een levensduurverlenging er zat aan te komen. Die optie werd opengehouden. Maar het duurde tot het Oekraïne-conflict tot die wijsheid bij Groenen en ook sommige liberalen doordrong. Ik ben ook heel blij dat we hebben binnengehaald dat 100 miljoen euro door de overheid voorzien wordt voor

onderzoek naar SMR's (small modular reactors). Maar het klopt. Het partijpolitieke spel primeert te vaak. Dat is spijtig. Daar zie je ook het verschil met ondernemerschap. Een ondernemer heeft een plan, gaat in dialoog en voert aanpassingen door. In de politiek blijven we te vaak steken in slogans. Lange termijnbeleid wordt zo onmogelijk gemaakt. De bevoegdheidsverdeling en 'gold-plating' is ook een probleem. We moeten Vlaamse, Federale en Europese actieplannen beter aligneren. Het wetgevend werk vertragen en filibusteren - zoals de N-VA graag doet - omwille van een strategie is weinig constructief."

“

Een politicus dreigt te snel een product van een marketingmachine te worden. Dat is gevaarlijk.

”

De participatie staat dus een degelijk lange termijnbeleid in de weg?

"Deels wel ja. In mijn boek doe ik een paar voorstellen. Geef ministers een stuk variabel loon in functie van 'KPI's'. We moeten ook onze kabinetten afbouwen richting Nederlands model, waar overheidsdiensten het kabinetswerk op zich nemen. Je kan bijvoorbeeld de volgende twee legislaturen telkens de kabinetten met eenderde reduceren. De partijfinanciering kan gerust ook meteen met eenderde verminderd worden door niet alles op het aantal stemmen af te rekenen. Het parlementslicid zelf heeft ook meer vrijheid nodig om zijn parlementair werk uit te voeren. Ik pleit daarom voor meer grijze konijnen. Zij zijn financieel niet afhankelijk van de partij en moeten geen 'carrière' maken. Ik ben geen kandidaat in juni en kan me dus wel wat vrijheid veroorloven. Een politicus dreigt namelijk te snel een product van een marketingmachine te worden. Dat is gevaarlijk. Maar de participatie is niet de enige spelbreker voor degelijk beleid. België kent ook een staat binnen een staat. Geïstitutionaliseerde commissies of adviesgroepen zijn vaak medebeslissers waardoor je als minister zelf niet veel meer te zeggen hebt. Laat staan als parlementslicid. Dat werd duidelijk bij mijn voorstel (samen met Robby De Caluwé) om kankerpatiënten de keuze te laten tussen de terugbetaling van

Parlementslicid Christian Leysen: "We moeten verantwoordelijkheid en een sterke ideologische boodschap samen omarmen."

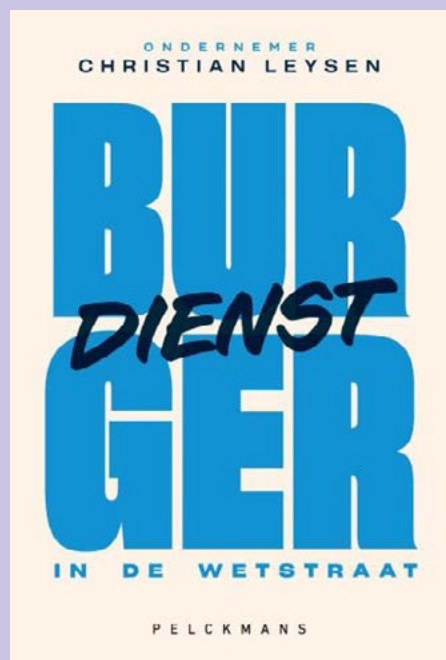
een pruik of een ander hoofddekseel. Het is het RIZIV dat groen licht moet geven voor de regels rond de terugbetalingen."

Open Vld heeft het moeilijk en is verzwakt. De partij mist volgens ons een factor rust en blijft steken in het emotionele. We zien heel weinig mechanismen in de partij om rust te brengen. Hoe kan Open Vld zich daarvan herstellen?

"Onze recente ministerswissels zijn goed, maar de communicatie was ronduit dramatisch. Ik ben bijvoorbeeld blij met Paul Van Tigchelt, die mij tevens opvolgt als lijststrekker voor de Provincie Antwerpen. Het is geen tafelspringer, hij kent de politiek maar is geen beroepslicid. Het is een authentieke en bekwame man. Het leiden van een regering combineren met het uitdragen van een eigen ideologische onderbouw is niet gemakkelijk maar wel onontbeerlijk. Ook tijdens de volledige legislatuur. Het partijbureau heeft dat advies van velen te vaak naast zich neergelegd. Het is een probleem dat op veel partijhoofdkwartieren speelt. De volatiliteit van het kiezerskorps zorgt voor stress. Nuance blijkt ook niet meer te bestaan. We moeten emotie en stress van ons afzetten. Laten we vertrouwen hebben in de kiezer en hem niet onderschatten. We moeten verantwoordelijkheid en een sterke ideologische boodschap samen omarmen."

Bedankt voor dit gesprek!

Christian Leysen, Burgerdienst in de Wetstraat, Pelckmans, Antwerpen, 2024, 216 blz., 24,40 euro.

door Julie Asselman
en Lotte Van der Stockt

Ook al hebben de liberalen het nationaal niet makkelijk, lokaal zijn ze strijdvaardiger dan ooit. Zo ook Tim Herzeel, 44 jaar, notaris in Aalst, schepen van ondermeer lokale economie, burgerparticipatie en openbare werken in Affligem. In zijn vrije tijd loopt hij graag de heuvels van Affligem op en af, in de politiek loodste de kapitein de liberalen in rustiger vaarwater na een woelige periode.

“Vernieuwen wil niet enkel verjongen zeggen. Zo zal ik een paar zestigplussers op mijn lijst hebben die nog nooit op een lijst hebben gestaan.”

“
**We zijn 100
honderd procent
voor de lokale
economie gegaan.**

Met succes: Open 2040 wist in 2018 maar liefst een kwart van de Affligemnaren te

“ Tim Herzeel (schepen in Affligem): Vernieuwen is niet enkel verjongen

overtuigen. Wij spraken voor ‘LVV lokaal’ met Tim Herzeel, de nummer 1 van de Affligemse liberalen.

Het Volksbelang: Tim, Open 2040 behaalde in 2018 25,8% van de stemmen. Hoe kregen jullie dat klaar?

Tim Herzeel: “De liberalen hebben een lange traditie in Affligem. Maar zoals dat soms gaat met tradities kan men zich er te veel aan vastklampen. We hebben daarom gekozen een breuk met het verleden te maken, weg van de oude politieke stijl. We kozen met deze ploeg voor nieuwe en jonge mensen met een breed maatschappelijk engagement, dicht bij de kiezer. Dat heeft geloond. Niet enkel boekten we een mooi resultaat door keihard te werken en mensen te overtuigen met een geloofwaardig profiel en haalbaar programma, we hebben toen ook de fundamenten gelegd voor de toekomst van onze partij. Dat wil niet zeggen dat we nu op onze lauweren rusten, integendeel, we blijven vernieuwen. Vernieuwen wil niet enkel verjongen zeggen. Zo zal ik een paar zestigplussers op mijn lijst hebben die nog nooit op een lijst hebben gestaan. De Affligemnaren moeten zich vooral herkennen in de lijst.”

Open en gastvrij

Is dat ook de reden waarom jullie nu de naam veranderd hebben van Open Vld Affligem

naar Open 2040 naar Open Affligem?

Tim Herzeel: “Absoluut, wij zijn natuurlijk allemaal liberalen, maar we willen aantonen dat we een toekomstvisie hebben voor onze gemeente waar we zo van houden, die een legislatuur overstijgt. We willen een open en gastvrije omgeving creëren waarin elke inwoner zich welkom voelt en waar respect voor diversiteit en individuele

Affligems schepen Tim Herzeel met onze LVV-lokaal reporters Julie Asselman en Lotte Van der Stoekt.

vrijheden centraal staan. We willen een gemeentepartij zijn waar iedereen welkom is en waar ruimte is voor dialoog en samenwerking. Burgerparticipatie en een open communicatie zijn voor ons essentieel. Zo laat je nieuwe mensen deel uitmaken van Affligem en voelen ze zich 'Affligem', dat is het doel."

Julie besturen Affligem sinds 2018 in een coalitie met CD&V, die met Walter De Donder de populaire burgemeester levert. Hoe ga je de concurrentiestrijd aan met een BV als Walter?

Tim Herzeel: "Samen met CD&V zijn we er deze legislatuur in geslaagd om de rust te doen terugkeren in de Affligemse politiek. Geen politiek gekrakeel, maar respect voor elkaars ideologie, bevoegdheden. Ik ken Walter al zeer lang, we komen natuurlijk uit een andere generatie, en soms hebben we een verschillende visie, maar er is respect voor elkaar, waardoor we de afgelopen jaren op een waardige manier Affligem bestuurd hebben. Ik ben vooral tevreden met de liberale accenten die we gelegd hebben. Zo was er een groot investeringsprogramma, waardoor we drie keer meer straten vernieuwd hebben, we hebben de Bellekouter uitgebouwd als belevingssite, we hebben de bedrijfsbelasting afgeschaft, we hebben tijdens de coronacrisis de Afflibons ingevoerd (145.000 euro te besteden bij lokale handelaars), we zijn begonnen met de opstart van een plan voor de detailhandel. We zijn met andere woorden 100 honderd procent voor de lokale economie gegaan."

"10 keer 10"

En hoe zien jullie de toekomst van Affligem?

Tim Herzeel: "Het is onze ambitie met een geloofwaardig profiel en haalbaar programma naar de Affligemnaar te trekken."

De kandidaten hebben stuk voor stuk een maatschappelijke meerwaarde in onze mooie gemeente en willen met ons verderwerken om dit zo te behouden. Onze kandidaten engageren zich om ieder 10 keer 10 personen aan te spreken en op te roepen om op deze liberale recepten te gaan stemmen op 13 oktober. En alle 23 kandidaten hun bolletje te kleuren, zo heeft elk kandidaat op onze lijst al een rugzakje van 230 stemmen."

"We willen een gemeentepartij zijn waar iedereen welkom is en waar ruimte is voor dialoog en samenwerking."

Nog veel succes!

Liberalisme en Vlaamse Beweging

Een nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging

Peter Laroy,
Directeur Liberas

Op 29 januari 2024 vond in het Vlaams Parlement de officiële lancering plaats van de vernieuwde Encyclopedie van de Vlaamse Beweging. Een halve eeuw na de publicatie van de eerste editie blijft het werk een onmisbaar naslagwerk voor onderzoek naar de Belgische en Vlaamse geschiedenis. Liberas werkte intensief mee aan het project om de invloed van het liberalisme binnen de Vlaamse Beweging duidelijk in kaart te brengen.

Project met traditie

De twee dikke boekdelen van de eerste Encyclopedie van de Vlaamse Beweging verschenen in 1973-1975 onder impuls van onder anderen journalist Gaston Durnez, Jozef Deleu en Ludo Simons. Samen met veel waardering voor het geleverde werk kwam er meteen ook kritiek op het engagement dat sommige auteurs aan de dag legden in bijvoorbeeld thema's als collaboratie en repressie.

De daaropvolgende twee decennia slaagden enkele historici (met als bekendste voorbeeld Bruno De Wever) erin om de diverse aspecten van de geschiedenis van de Vlaamse Beweging op een meer

wetenschappelijke wijze en met meer kritische afstand te benaderen. Deze benadering was meteen het handelsmerk van de zogenaamde Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging (NEVB) van 1998. Bijna 400 medewerkers (waaronder heel wat jonge historici) zorgden toen samen voor 4000 bladzijden tekst.

Die driedelige uitgave bleef niet blind voor de actuele trends en benadering in de geschiedschrijving. Staatshervormingen van 1980, 1988-1989 en 1993 breidden de bevoegdheden van Vlaamse gemeenschap en gewest uit en België was formeel een federale staat geworden. Deze nieuwe realiteit ontbrak geenszins in de NEVB. In de commentaren die toen verschenen klonk zoals te verwachten zoals lof en kritiek. Toch groeide de NEVB uit tot een naslagwerk waar nieuwe generaties historici (en vooral geschiedenisstudenten) dankbaar gebruikten van maakten.

Bij het begin van de 21ste eeuw daalde de interesse voor het historisch onderzoek naar de Vlaamse Beweging. Een bredere blik op internationale ontwikkelingen en toegenomen interesse voor

cultuurhistorische thema's kreeg meer aandacht. Toch bleek na 25 jaar de nood aan een update van dit instrument gewenst. Cultureel archief ADVN nam de zware opdracht voor zijn rekening en heeft zich ook geëngageerd om de komende jaren dit werk verder te zetten.

Een nieuwe blik

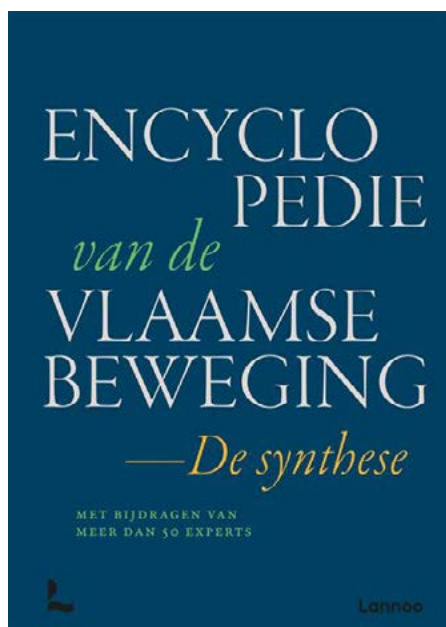
Om een nog breder publiek te bereiken is er voor gekozen om deze informatie volledig digitaal ter beschikking te stellen. Deze aanpak opent tegelijkertijd mogelijkheden om informatie te corrigeren en aan te vullen. Om de band met de eerdere edities niet helemaal los te laten verscheen begin februari een boek met syntheseartikelen. De lezer krijgt naast de uitgebreide website hier een overzicht van de geschiedenis van de Vlaamse beweging in één volume.

Inhoudelijk ligt de focus in deze nieuwe editie vooral op personen en instanties die (zowel pro als contra) een rol hebben gespeeld in een voortdurende discussie over vraagstukken zoals de taalkwestie, emancipatie en de wording van een Vlaamse natie. De redactie geeft aan dat het dit brede en veelstemmige debat in al zijn variaties en tegenstellingen

wil belichten. De encyclopedie beoogt een strikt wetenschappelijke-objectieve aanpak. Er is gewerkt met een procedure van intense review. Dit betekent dat de ingediende stukken worden voorgelegd aan experts uit diverse academische disciplines.

Liberaal geschiedenis

Bij het in de steigers zetten door collega-organisatie ADVN, zegde Liberass meteen toe om mee te werken. Liberass is immers niet enkel een archieforganisatie maar tevens een referentiecentrum voor het onderzoek naar de geschiedenis van het liberalisme in Vlaanderen en België. Een deel van de kennis die de voorbije 40 jaar was verzameld

bij Liberass kon gevaloriseerd worden binnen het project van de vernieuwde Encyclopedie van de Vlaamse Beweging. Het gevoel leefde sterk bij de betrokken Liberass-medewerkers dat de inbreng van het liberalisme als actor binnen de Vlaamse Beweging nog wat meer in de verf kon worden gezet.

Historische biografieën of verenigingshistorieken die op het verhalenplatform Liberass Stories zijn terug te vinden konden gebruikt worden als basis om lemma's aan te leveren voor de Encyclopedie van de Vlaamse Beweging. Een aantal belangrijke hiaten in de geschiedschrijving over het liberalisme en liberale figuren

werden met nieuw onderzoek aangevuld. Zo schreef dr. Christoph De Spiegeleer, verantwoordelijke onderzoek bij Liberass, een sterk en vernieuwde stuk over de figuur van de liberale kopman Louis Franck (1868-1937), bij een breder publiek ook bekend als een van de zogenaamde 'drie kraaiende hanen'.

In de ongeveer 50 teksten die Liberass aanleverde is veel informatie te vinden over liberale verenigingen die raakvlakken hebben met de Vlaamse Beweging. Liberass-historica Kim Descheemaeker nam bijvoorbeeld het lemma Liberaal Vlaams Verbond voor haar rekening. Ze integreerde hierbij de meest recente informatie en maakte ook dankbaar gebruik van het LVV-archief dat bij Liberass is bewaard. Wie het lemma leest merkt meteen ook hoe moeilijk de uitdaging is om steeds actuele informatie te brengen. Tussen het afronden van de redactionele verwerking en de publicatie verliepen enkele maanden. De voorzitterswissel van 2023 dient dus nog aangepast te worden. De tekst over dit eigenste blad, Het Volksbelang, het oudste nog bestaande liberale weekblad, kreeg een update door Liberass-medewerker Bart D'hondt.

Dilemma

Tijdens het project botsten de Liberass-auteurs (maar ongetwijfeld ook heel wat anderen) op een van de dilemma's van eigentijdse geschiedschrijving, met name het aftasten van de grens tussen verleden en heden. Zo was het ook nu weer bij momenten een ingewikkelde evenwichtsoefening om bij nog actieve politieke figuren de historische betekenis

op langere termijn in te schatten of om als tijdgenoot de vereiste objectieve benadering te realiseren. Het schrijven van het lemma over bijvoorbeeld liberaal boegbeeld Guy

De digitale Encyclopedie van de Vlaamse Beweging werd voorgesteld in het Vlaams Parlement.

Verhofstadt en zijn relatie tot de Vlaamse Beweging was enkel mogelijk dankzij een intensief samenspel tussen redactie, reviewers en auteur.

Liberass kijkt in elk geval met een positief gevoel op inbreng en samenwerking. De komende jaren zal verder gewerkt worden om elementen uit de geschiedenis van het liberalisme te koppelen aan dit interessante publieksinstrument. Suggesties voor nieuwe lemma's op dat vlak zijn steeds welkom via info@liberass.eu

www.encyclopedievlaamsebeweging.be

Met o.a. bijdragen over liberale organisaties (Liberale partij, LVSV, LVV, Blauwe Leeuwen ...) en liberale figuren (Jan Bascour, Willy De Clercq, Omer Vanaudenhove, Arthur Vanderpoorten, Herman Vanderpoorten, Guy Verhofstadt, ...)

Het boek Encyclopedie van de Vlaamse beweging - De synthese (met syntheseartikel Liberale Partij) is een uitgave van Lannoo, telt 600 p. en kost 39.99 euro (ISBN 9789401492492).

door Lukas De Vos

Ierland

Naweeën van de Brexit

Noord-Ierland bouwt aan pragmatische oplossingen om de naweeën van de Brexit op te vangen. Die heropbouw is in handen van twee vrouwen: de eerste minister Michelle O'Neill (Sinn Féin) en haar vice-eerste minister Emma Little-Pengelly (DUP).

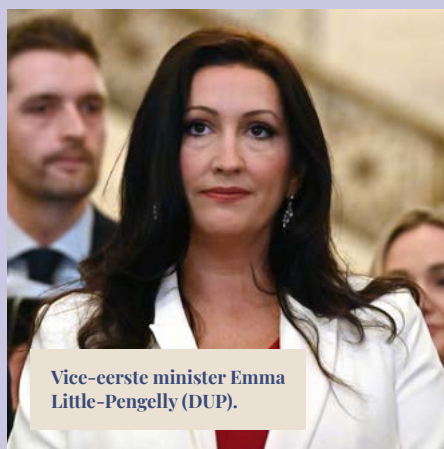
"I will never ask anyone to 'move on', but I do hope that we can 'move forward. I want us to walk in harmony and friendship". Het was een en al verzoening en goodwill toen op 3 februari het Noord-Iers parlement (in de Republiek spreekt men van het 'Noorden van Ierland') na twee jaar werkloosheid door onenigheid opnieuw kon starten met een broodnodige aanpak van het economisch herstel. First Minister Michelle O'Neill van de nationalistische herenigingspartij Sinn Féin trok het boetekleed aan voor "alle levens, zonder uitzondering, die verloren gingen tijdens de dertig jaar van Na Trioblóidí, de Troubles die maar ophielden op 10 oktober 1968 met het Goede Vrijdagakkoord.

Bloody Sunday

Dat had twee grote voordelen. Er kwam een einde aan het rechtstreeks bestuur van de zes graafschappen vanuit Londen, dat haat en wantrouwen stelselmatig verhoogde, vooral tegen politie en Britse troepen. Symbolisch was Bloody Sunday op 30 januari 1972 (toen 14 ongewapende burgers door soldaten werden doodgeschoten in Derry, zonder

dat ze ooit veroordeeld werden) de druppel die de emmer voorgoed deed overlopen.

Een tweede voordeel was de democratische goedkeuring van het akkoord, en de opgelegde verzoening tussen de strijdende partijen. Het akkoord werd zowel in de Ierse Republiek (met 94 %) als in Noord-Ierland (met 71 %) in een volksraadpleging (1998) bekrachtigd. Belangrijke onderdelen waren een machtsdeling in de zelfstandige regering, die de grootste protestantse partij en de grootste katholieke partij samen moesten vormen, en het uitzicht op een referendum over hereniging met Ierland als daar een meerderheid voor te vinden is.

Vice-eerste minister Emma Little-Pengelly (DUP).

Verzoening

In 2007 vonden de voorheen onverzoenlijke dominee Ian Paisley en de nummer twee van het IRA uit Derry, Martin McGuinness, elkaar wonderlijk wel. Ze voerden samen

een zeer gematigde, sociale politiek, met veel aandacht voor het onderwijs en de maatschappelijke solidariteit. Het was een heel andere Paisley dan de man ik zelf had leren kennen in Belfast en in Straatsburg, waar hij liefst een kwarteeuw Europees parlamentslid was (1979-2004). Ik herinner me levendig dat ik een verkiezingsreeks voor TV Brussel in 1999 opnam, en de camera vol "fire and brimstone" hing na een tirade tegen de paus en de goddeloze republikeinen.

In elk geval hield de machtsdeling goed stand, tot een schandaal: foute investeringen in groene energie hadden tot een ontsporing van de financiën geleid, wat uiteindelijk de kop kostte van DUP-First Minister Alene Foster (2017). Samenwerking met Sinn Féin stakte. De Republikeinen weigerden nog in een regering te blijven zolang de wetgeving over de Ierse taal niet gehonoreerd werd. Pas in januari 2020 kwam het tot een vergelijk. Maar bij de laatste verkiezingen in mei, gebeurde het onvermijdelijke: voor het eerst werd Sinn Féin de grootste partij. Zij mocht dus de regeringsleider aanwijzen. De DUP die van 28 op 25 zetels terugviel, twee minder dan Sinn Féin, kon dat niet verteren, zocht en vond een stok om de hond te slaan: de gevolgen van de Brexit (2020) voor de Noord-Ierse economie.

Zootje

Dat was logisch, want het conservatieve bewind in Westminster had een zootje gemaakt van de volksraadpleging, met beloftes van gouden bergen en herstel van de Britse Rijksdromen. Die bleken helaas

makkelijk te doorprikken na de verrassende overwinning van de Leave-stemmers. De Europese Unie gaf niet toe, goed wetende dat de drie overwegend protestantse graafschappen voor de Brexit hadden gestemd, maar de dichter bevolkte drie oostelijker graafschappen tegen. Want de Europese regelgeving en de Ierse samenwerking botsten met de devolutie in

Noord-Ierland (en in Schotland, dat naar onafhankelijkheid streefde, en waar geen enkel district voor de Brexit had gestemd). Fnuikend voor Noord-Ierland was dat de uitstap van Londen meteen een nieuwe buitengrens voor de Unie meebracht. Makkelijkheidshalve werd die getrokken in de Ierse Zee. Goederen die uit Europa binnenkwamen of naar Europa gingen, vielen daarmee onder het tolrecht, ofwel van de Britse kroon, ofwel van de Europese Interne Marktregels. Brussel weigerde vooral af te zien van arbitragerecht: het was nu eenmaal zo dat toepasselijk recht vervat ligt in "Rome I", Europees recht dat universeel van toepassing is en dat in het nationale VK-recht is opgenomen.

Europarlementslid Sinn Féin, Chris MacManus.

Eenheid

Maar bedrijven uit Noord-Ierland, die al een preferentiële positie innamen in de handel met de Republiek Ierland, zochten uitwegen om ongehinderd te kunnen in- en uitvoeren

Eerste minister Michelle O'Neill (Sinn Féin).

naar de Britse eilanden, zonder te raken aan de Goede Vrijdagovereenkomst. Dat de DUP uiteindelijk toch zijn boycot van Stormont opgeeft, heeft een dubbele reden: de partij heeft (te weinig) steun van Westminster gekregen.

Eerste minister Rishi Sunak zal de Britse controles op handel en vervoer verminderen, belooft de eenheid van het Verenigd Koninkrijk onaantastbaar te houden, en komt met 3,9 miljard euro voor overheidslonen, subsidies en administratie over de brug om Stormont opnieuw werkbaar te maken. Te weinig te laat, klinkt het.

Maar belangrijker nog is de politieke toekomst van de DUP: als "saboteur" van het eenheidsbeleid dreigt ze nog meer aanhang te verliezen, wanneer de economie afkalft en de demografische kloof steeds zwaarder gaat overhellen naar de katholieken. Ergst van al is het vooruitzicht dat Sinn Féin straks ook het regeringsbeleid in de Republiek kan gaan bepalen. In 2020 werd ze al de grootste partij met een kwart van de stemmen en 37 zetels op 160. Een verkiezing moet sinds 1992 binnen ten hoogste vijf jaar plaatsvinden. Al jaren wijzen alle peilingen uit dat Sinn Féin een steeds grotere voorsprong uitbouwt op de conservatieve partijen, Fine Gael en Fianna Fáil.

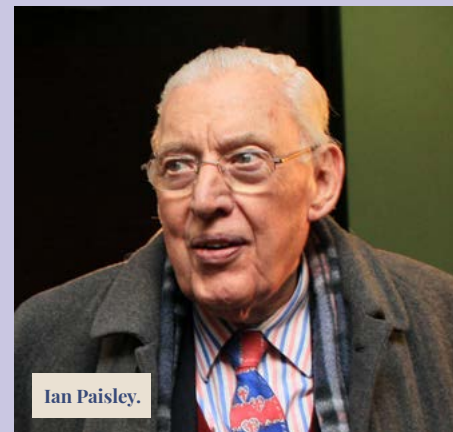
Het voorlopig enige Europees parlements lid van Sinn Féin, Chris MacManus, beklemtoont dan ook dat rechtstreekse Europese onderhandelingen met Noord-Ierland de republiek zullen versterken, en de democratische rechten van alle burgers

zal herstellen. Grensoverschrijdende samenwerking moet opgedreven worden. Verdeeldheid kan alleen ten koste gaan van een beheersbaar kostenplaatje, van de maatschappelijke achterblijvers, van aan hun lot overgelaten patiënten, van leraars, ziekenverzorger en ambtenaren. De afspraken van vorig jaar tussen Londen en Brussel, het zogenaamde Windsor Framework, moeten de Noord-Ieren helpen om de toegang tot twee markten te verzilveren, met meer uitvoer en hogere investeringen.

Ook de Deputy First Minister, Emma Little-Pengelly (DUP) zit op die lijn. "Laten we lering trekken uit de voorbije zeven jaar", zei ze. "Samen kunnen we de gezondheidszorg, de scholen, de publieke dienstverlening grondig hervormen". Over het politieke twistpunt zullen we het nooit eens worden, voegde ze er aan toen, maar daar heeft een kankerpatiënt geen boodschap aan. "We can agree that too many mummies and some daddies are having to give up work because childcare is too expensive (...) Economic prosperity is the game changer for every community".

Pragmatisch

Het vrouwelijk tweespan dat de Noord-Ierse uitvoerende macht nu beheerst (de ene stamt uit een IRA-gezin, de andere uit de UVF) lijkt opener te staan voor de dagelijkse werkelijkheid, en minder voor ideologische scherpslijperij. Dat alleen al kan de Goede Vrijdagakkoorden redden en een pragmatische oplossing bieden voor de naweeën van de Brexit.

Ian Paisley.

**KAREL POMA-
LEZING
2024**

SAVE THE DATE!

Maandag 22 april 2024,
20.00 uur (onthaal 19.30 uur)

AthenA-zaal van het GO! Koninklijk
Atheneum Antwerpen, Franklin
Rooseveltplaats 11, 2060 Antwerpen

Keynote-spreker is filosofe
Alicja Gescinska. Zij spreekt over
**'De illiberale verleiding: over de uitholling
van de democratische rechtsstaat'**.

'Waarom keren mensen zich
af van de liberale democratie?
Welke psychologische, ideologische
en politieke mechanismen wakkeren
het vuur van de illiberale verleiding aan?'

Noteer alvast de datum in uw agenda! Meer info volgt binnenkort.

LVS
oudledengala

SAVE THE DATE
Vrijdag 19/04/2024
Café Foyer - Bourla - Antwerpen
Networking & Walking Dinner

liberaal vlaamsverbond